

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΒΙΑΝΝΙΤΩΝ

ΚΡΑΤΙΚΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΟΣΥΝΗ

Με την υποτίμηση της δραχμής και τα οικονομικά μέτρα που εξήγγειλε η κυβέρνηση στις 11 Οκτωβρίου παρουσιάστηκε σειρά αντιδράσεων και παράθεση απόψεων που αλληλοσυγκρούονται.

Οι εφημερίδες και τα περιοδικά, η τηλεόραση και το ραδιόφωνο καθημερινά αναφέρονται σ' αυτά.

Συγκεντρώσεις και κινητοποιήσεις γίνονται σ' όλες τις πόλεις. Απεργίες σε τοπικό αλλά και σε πανελλαδικό χώρο αναγγέλλονται και πραγματοποιούνται. Ψηφίσματα εκδίδονται από διάφορες οργανώσεις, από τα οποία άλλα καταδικάζουν τα οικονομικά μέτρα που αναγγέθηκαν και ζητούν την ανάκλησή τους και άλλα τα κρίνουν αναγκαία και ζητούν να συμπληρωθούν.

Η τηλεόραση με σειρά συζητήσεων που οργανώνει, πότε με ειδικούς οικονομολόγους, πότε με δημοσιογράφους, πολιτικούς εκπροσώπους και άλλους κοινωνικούς παράγοντες, προσπαθεί να φωτίσει το θέμα από πολλές πλευρές για την ενημέρωση όλων μας.

Οι συζητήσεις δίνουν και παίρνουν, στα καφενεία, στους τόπους δουλειάς, παντού, και απ' όλες βγαίνει το μεγάλο ερώτημα: Πώς φτάσαμε στην κατάσταση αυτή, για να πάρει η κυβέρνηση τα σκληρά αυτά μέτρα, όπως τα χαρακτήρισε και η ίδια;

Οι στήλες αυτές δεν έχουν την ιδιαίτερη ειδικότητα, μα ούτε και τα απαραίτητα στοιχεία, για να προχωρήσουν στην ανάλυση των οικονομικών μέτρων που αναγγέθηκαν και άρχισαν να εφαρμόζονται ήδη.

Θα προχωρήσουν όμως στην παράθεση της γνώμης των απλών ανθρώπων της επαρχίας μας, όπως αυτοί τα βλέπουν και που τα αποδίδουν στην έλλειψη κρατικής νοικοκυροσύνης.

Παρομοιάζουν το Κράτος με μια οικογένεια, που αν δεν προγραμματίσει σωστά τις δουλειές της, αν δεν ρυθμίσει τα έξοδά της με βάση τα έσοδά της, αν βρεθεί στην ανάγκη να δανειστεί και προχωρεί στο δάνειο χωρίς να έχει εξασφαλίσει τους πόρους για την εξόφλησή του, οδηγείται στην καταστροφή. Γιατί με τη λήξη της προθεσμίας του δανείου αρχίζουν τα δικαστήρια, προστιθενται στους τόκους τα έξοδα των δικαστηρίων κι αρχίζει το ξήλωμα: πουλεί το χωράφι, τα ζώα της, το σπίτι της για να μείνει στο τέλος στο δρόμο. Κι αυτά γιατί

έκανε δυό ζευγάρια παπούτσια ενώ περνούσε με ένα, δυό φουστάνια κι είχε ανάγκη από ένα, γιατί ξεκίνησε να κτίσει σπίτι σε ακατάλληλο έδαφος και το εγκατέλειψε, και άλλα πολλά.

Και ο απλός συνεπαρχιώτης συνεχίζει με παραδείγματα: Το 1962 ξεκίνησε η κατασκευή φράγματος στον Χόνδρο. Κάθε χρόνο διατίθεται γι' αυτό ένα ποσό. Και συγκεκριμένα: Το 1962 534.000 δρχ., το 1963 818.000, το 1974 500.000, το 1975 200.000, το 1976 1.850.000, το 1977 1.500.000, το 1978 1.050.000, το 1979 1.400.000, το 1980 1.050.000, το 1981 1.400.000, το 1982 1.400.000, το 1983 3 εκατομμύρια και το 1984 1 εκατομμύριο, Συνολικά 15.702.000.

Κανείς δεν ξέρεי πότε θα τελειώσει κι αν θα τελειώσει, γιατί, αν είναι αληθινή η πληροφορία, κρίνεται ακατάλληλο το έδαφος και θα εγκαταλειφθεί.

Το 1967 ξεκίνησε διάνοιξη δρόμου προς τον Κερατόκαμπο. Θα ξεκινούσε από τα «Μουρελάκια» και θα διέσχιζε τον κάμπο μέσα από τα λιφύτρα. Παρουσιάστηκε όμως αντίδραση για τη ζημιά που θα προκαλούσε και θεώρησαν καλό να φτιάξουν ένα κομμάτι στο «Αφρατί» και ένα άλλο στους «Καψάλους». Κι έφτασαν ως και στην κατασκευή των τεχνικών έργων για να εγκαταλειφθούν αργότερα, αφού ξοδεύτηκαν μόνο για τα τεχνικά έργα 12 εκατομμύρια δρχ.

Τα ποσά αυτά δεν εντυπωσιάζουν ίσως σήμερα. Αν όμως υπολογίσουμε πως τότε η τιμή του λαδιού ήταν γύρω στις 30 δρχ. και σήμερα είναι 270 δρχ., η τιμή του τοιμέντου το 1967—1970 ήταν κάτω από τις 30 δρχ. και σήμερα φτάνει τις 320 δρχ., εύκολα θα διαπιστώσουμε την τεράστια σπατάλη του δημοσίου χρήματος.

Άλλη άσκοπη σπατάλη έγινε στο ξεκίνημα του δρόμου από τ' Αμρά προς την Άρβη με 4 διαφορετικές κατευθύνσεις που εγκαταλείφθηκαν τελικά.

Κι αν αυτά τα παραδείγματα τα επεκτείνουμε σε παρόμοια που υπάρχουν σε όλη την Ελλάδα και σε άλλους τομείς της δημόσιας ζωής, καταλαβαίνουμε γιατί η οικονομία της χώρας μας έφτασε εκεί που έφτασε.

Και το κακό δυστυχώς συνεχίζεται: Προχειρο παράδειγμα παραθέτουν και πάλι οι συνεπαρχιώτες μας.

Πριν από την Κ. Βιάννο ο δρόμος έπαθε καθίζηση το 1983. Φτιάξανε τότε αποστραγγιστικά έργα μα δεν τον προστατεύσαν ούτε ένα χρόνο. Αποτέλεσμα να πάθει και φέτος καθίζηση στο ίδιο σημείο και τώρα γίνονται νέα έξοδα.

Στη σπατάλη αυτή του δημόσιου χρήματος, όπως τη βλέπει ο απλός συνεπαρχιώτης μας, θα πρέπει να προσθέσουμε και την άσκοπη πολλές φορές εξαγωγή συναλλάγματος για είδη που μπορούσαν να μην έρθουν από το εξωτερικό.

Αναφέρουμε ένα μικρό παράδειγμα: Στο Γυμνάσιο—Λύκειο της Επαρχίας μας διδάσκονται Γαλλικά. Η διδασκαλία τους γίνεται από βιβλία που συνιστά το Υπουργείο Παιδείας και εισάγονται από το εξωτερικό. Η αξία τους στο φετινό χρόνο πλησιάζει τις 100.000 δρχ., που για να εισαχθούν δίνουμε συνάλλαγμα. Και όμως η ίδια δουλειά μπορεί να γίνει και με βιβλία που εκδίδονται στην Ελλάδα, και που γι' αυτά δεν θα δώσουμε συνάλλαγμα και για την έκδοσή τους θα εργαστούν πολλά ελληνικά εργατικά χέρια.

Αν τώρα υπολογίσουμε τα ξενόγλωσσα βιβλία, Γαλλικά, Αγγλικά, Γερμανικά που χρησιμοποιούνται σ' όλα τα σχολεία και στα χιλιάδες φροντιστήρια ξένων γλωσσών που λειτουργούν σ' όλη την Ελλάδα, το συνάλλαγμα που φεύγει γι' αυτά φτάνει το ποσό των πολλών δισεκατομμυρίων.

Κι αν αυτό το επεκτείνουμε και σε μια σειρά άλλα είδη που βρίσκονται στον έλεγχο του κράτους, τότε μονάχα μπορούμε ν' αντιληφθούμε τους λόγους που η οικονομία της χώρας μας, χρόνια τώρα πάει από το κακό στο χειρότερο, για να φτάσει εκεί που σήμερα βρίσκεται και να καταφεύγει η υπεύθυνη κυβέρνηση στη λήψη έκτακτων μέτρων.

Και ο απλός συνεπαρχιώτης καταλήγει: Περισσότερο νοικοκυρέμα, περισσότερη υπευθυνότητα σ' όσους διαχειρίζονται τα κοινά. Νοικοκυροσύνη σ' όλες τις εκδηλώσεις της δημόσιας ζωής, γιατί με θυσίες από τους απλούς ανθρώπους, θυσίες που τις πληρώνουν με την αύξηση των τιμών όλων των ειδών που καταναλώνουν, ενώ περιορίζονται τα έσοδά τους, δεν διορθώνεται η σημερινή δύσκολη κατάσταση. Δεν διορθώνεται ούτε με τα δανεικά, που μας δένουν χειροπόδαρα στην εξυπηρέτηση των συμφερόντων του δανειστή. Η λύση βρίσκεται μονάχα στους σωστούς προγραμματισμούς, στην επίγνωση των δυνατοτήτων που έχουμε και που σημαίνουν **ΚΡΑΤΙΚΗ ΝΟΙΚΟΚΥΡΟΣΥΝΗ**.

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

για τα γεγονότα στην επαρχία το 1943

Πολλοί αναφέρθηκαν κι εφέτος από τις στήλες των εφημερίδων σε όσα έγιναν στην επαρχία μας το 1943. Παραθέτουμε στη συνέχεια, χαρακτηριστικά αποσπάσματα από τα δημοσιεύματα που μπορούσαμε να δούμε. Θερμή παράκληση στους αναγνώστες μας να μας στείλουν ό,τι άλλο υπέπεσε στην δική τους αντίληψη. Θα μας βοηθήσουν

έτσι στην ολοκληρωμένη παρακολούθηση όσων αναφέρονται στα γεγονότα που σημάδεψαν την ιστορία του τόπου μας.

Στην εφημερίδα του Ηρακλείου «ΠΑΤΡΙΣ» αρ. φ. 11 744)13—9—85 ο κ. Κ. Στεφανάκης, επιμελητής της ύλης των Β.Ν., ανάμεσα στ' άλλα αναφέρει: «Σήμερα, ύστερα από 42 χρόνια, μπαίνουν μερι-

κά ερωτήματα: Γιατί να γίνει αυτή η αποτρόπαιη συμφορά της επαρχίας μας; Ποιό σκοπό ή ποιά (σκοτεινά;) σχέδια ξυπνηρούσε; Γιατί έγινε ο φόβος των δύο Γερμανών του φυλακιστή της Σύμης; Ποιός έδωσε αυτή την εντολή; Γιατί δεν αποφεύχθηκε η μάχη της Σύμης, που είχε ως αποτέλεσμα όχι μόνο το ολοκαύτωμα της περιοχής μας αλλά

και τη διάλυση του αντάρτικου, που η ύπαρξή του στα βουνά μας απασχολούσε μόνοι με πολλές γερμανικές δυνάμεις σε πολύ κρίσιμες για τον άξονα ώρες του πολέμου; Γιατί αποκρούστηκε με τόσο πείσμα και οξύτητα η αντίθετη γνώμη της Επαρχιακής Επιτροπής;

Τα ερωτήματα αυτά, και ορισμένα άλλα, διατυπώνονται από πολλούς τα τελευταία χρόνια και ζητούν τη σωστή απάντηση, που θα πρέπει να είναι όσο γίνεται πιο τεκμηριωμένη. Προς την κατεύθυνση αυτή πρέπει να στραφεί η έρευνα, για να φωτιστεί μια σημαντική περίοδος της ιστορίας όχι μόνο της επαρχίας μας, αλλά και της χώρας γενικότερα. Για την ώρα αναφέρονται διάφορες ενδείξεις, που όμως πρέπει να γίνουν

● Συνέχεια στη σελίδα 4

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ

Η επιδότηση του λαδιού

Δημοσιεύουμε σε άλλη στήλη ανακοίνωση της Δ' νσης Γεωργίας αναφερόμενη στους όρους που χρειάζονται για την επιδότηση του λαδιού τη φετινή περίοδο 1985—86.

Η σχετική υπουργική απόφαση που καθορίζει τους όρους αυτούς έχει σκοπό να εξασφαλιστεί η επιδότηση μόνο στους πραγματικούς ιδιοκτήτες παραγωγούς. Μήπως όμως με τον τρόπο αυτό δημιουργείται μια μεγάλη γραφειοκρατική διαδικασία, για την οποία σε άλλους τομείς καταβάλλεται προσπάθεια να περιοριστεί;

Είναι γνωστό πως οι συνεταιρισμένοι αγρότες έχουν καταθέσει στους συνεταιρισμούς που ανήκουν κτηματολόγια που έχουν ελεγχθεί και βεβαιωθεί. Για τους μη συνεταιρισμένους θα χρειαζόταν ίσως μια βεβαίωση, που αυτή θα

μπορούσε να είναι του προέδρου της Κοινότητας, που και η απόφαση καθορίζει ως εναλλακτική λύση και όχι τα πολυδάπανα και χρονοβόρα διαδικασίες αντίγραφου τίτλων κυριότητας ή συμβολαίων ή άλλων εγγράφων, βάσει των οποίων εκμεταλλεύονται τους ελαιώνες που έχουν δηλώσει.

Μήπως αντί όλων αυτών θα αρκούσε βεβαίωση του αγροφύλακα της περιφέρειας, η οποία θα κατατίθεται στο ελαιοτριβείο κατά την προσκόμιση του ελαιοκάρπου, με βεβαίωση που θα προστατεύει και την κλοπή του ελαιοκάρπου η οποία παρουσιάζεται κάθε χρόνο σε μερικές περιφέρειες;

Οι αρμόδιοι ως επανεξετάσουν την απόφασή τους, για ν' απαλλάξουν τους παραγωγούς από περιττές φροντίδες.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ κ. ΑΝΔΡ. ΑΓΓΕΛΑΚΗ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΕΚΘΕΣΗ ΒΙΑΝΝΟΥ

2ο ΝΕΡΟ, ΚΑΘΟΡΙΣΤΙΚΟΣ ΠΑΡΑΓΟΝΤΑΣ ΓΕΩΡΓΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Ο πληθυσμός της Κρήτης σήμερα είναι περίπου 502.000 κάτοικοι. Το 50,10% του συνολικού πληθυσμού κατοικεί σε αγροτικές περιοχές. Με τη γεωργία απασχολείται το 57,50% του συνόλου των απασχολούμενων μ' όλους τους κλάδους της οικονομίας και εξασφαλίζει το 46% περίπου του ακαθάριστου γεωργικού εισοδήματος. Γενικά, δεν είναι ικανό του υπερβολικό να αναφερθεί πως, παρ' όλη τη συνεχή μείωση του πληθυσμού που απασχολείται με τη γεωργία, η οικονομία της Κρήτης εξακολουθεί να στηρίζεται στον αγροτικό τομέα.

Η έκταση της Κρήτης είναι 8.331 χμ² (6,30% της έκτασης της χώρας), από την οποία μόνο 380,0, δηλαδή 3.165 χμ² είναι γεωργικά εκμεταλλεύσιμη. Οι καλλιέργειες καταλαμβάνουν το 72,82% της γεωργικής γής και το υπόλοιπο 27,18% η αγροανάπαυση, οι διπλές καλλιέργειες, οι αγροτικοί δρόμοι, κλπ. (προσωρινά στοιχεία του 1983). Η γεωργία της Κρήτης στηρίζεται στη φυτική παραγωγή και ιδιαίτερα στην ελαιοκομία, αμπελοκαλλιέργεια κλπ.

Όπως προαναφέρθηκε, το 85% περίπου του εκμεταλλεύσιμου υδατικού δυναμικού στην Κρήτη χρησιμοποιείται στον αγροτικό τομέα και το υπόλοιπο σ' όλους τους άλλους τομείς της οικονομίας μας (βιομηχανία, δημοτικό—κοινωνική κατανάλωση κλπ). Η άρδευση, δηλαδή η συμπληρωματική εφαρμογή νερού στις καλλιέργειες με επέμβαση (του καλλιεργητή, αποτελεί άμεσα ή έμμεσα τη βασικότερη προϋπόθεση για εντατικοποίηση οποιαδήποτε σχεδόν κλάδου του πρωτογενούς τομέα. Γενικά, με την άρδευση της γεωργικής γής επιδιώκεται: 1) η αύξηση της παραγωγής, 2) η μείωση του κόστους παραγωγής και 3) η διατήρηση της γονιμότητας των εδαφών.

Παράλληλα όμως με την άρδευση: 1) δημιουργούνται νέες θέσεις εργασίας, 2) γίνεται καλύτερη αξιοποίηση της οικο-
● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 4

Η ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

Του κ. Γιάννη Νεραντζάκη

Καλοκαίρι του 1944. Ο πόλεμος ανάβει σ' όλη την Ευρώπη. Η εθνική αντίσταση φουντώνει σ' όλα τα κατεχόμενα κράτη. Και στην Ελλάδα, από την Κρήτη ως τη Θράκη, όλος ο λαός αγωνίζεται για τη λευτεριά του, ανταγμένος στις οργανώσεις Ε-

θνικής Αντίστασης ή μόνος του ανοργάνωτος. Τα συμμαχικά στρατεύματα παντού νικούν. Απόβαση στη Γαλλία, γιγαντομαχία στις Άρδενες, οι σύμμαχοι μπαίνουν στη Γερμανία. Απελευθερώνονται η Γαλλία, το Βέλγιο, η Ολλανδία, η Πολωνία, η

Ρουμανία, η Τσεχοσλοβακία. Υποχωρούν παντού οι Γερμανοί. Σφαδάζει το θηρίο, ο Χίτλερ μουγκρίζει, δέρεται, χτυπιέται. Απόβαση συμμαχικών στην Ιταλία, μαζί τους και η Ελληνική ταξιαρχία θριαμβεύει στο Ρίμινι. Η εξόρι-
● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 3

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΗΣ ΕΠΑΡΧΙΑΣ

ΧΡΗΣΙΜΑ ΤΗΛΕΦΩΝΑ

Υγειονομικός Σταθμός Βιάννου	22205
Ίατρείο Άγροτικό Πεύκου	31377
Χωροφυλακή Υποδιοίκηση Βιάννου	22206
Χωροφυλακή Σταθμός Πεύκου	31376
Γυμνάσιο Βιάννου	22230
Άγρονομείο Βιάννου	22006
Είρηνοδίκη	22211
Συνεταιρισμός Βιάννου (Γραφεία)	22226
Συνεταιρισμός Βιάννου (Έλαιουργείον)	22136
Ο.Τ.Ε. (βλάβαι)	22121
Ο.Τ.Ε. (πληροφορίες)	22215
Έλληνικά Ταχυδρομεία	22203
Κτηνιατρείο	22090
Φαρμακείου	22.140

ΑΓΟΡΑΙΑ

Πετράκης Χαρ. — Βιάννος	22051
Ζαΐμάκης Θεόφιλος — Βιάννος	22304
Θεοδοσάκης Γεώργιος — Πεύκος	31437
Καρτσάκης Έμμανουήλ — Λουτράκι	22103
Λασηθιωτάκης Γ. — Βιάννος	22355
Χατζάκης Ίωάννης — Άγιος Βασίλειος	31301
Γαλανάκης Μιχ. — Χόνδρος	22101
Ψαρολογάκης Κων. — Χόνδρος	22109
Σοφοκλής Παπαδάκης — Καλάμι	31275
Ίωάννης Κονσολάκης — Αμρά	31420

(Γιά υπεραστικά: 0895)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΑ

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Η Μαρία σύζ. Ιωάννου Παπαδημητράκη γέννησε αγόρι.

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Μαρία σύζ. Θεόπιστου Μαγκουφάκη γέννησε κορίτσι.

ΑΡΡΑΒΩΝΕΣ

ΣΤΟ ΗΡΑΚΛΕΙΟ:

Ζαχαρούλα Μιχ. Σπανάκη και Νίκος Παπαδάκης.

ΓΑΜΟΙ

ΣΤΟ ΣΓΟΥΡΟΚΕΦΑΛΙ:

Ιωάννα Ματθ. Κοτσιφάκη και Φώτης Πουλιανάκης.

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Γεώργιος Δ. Βασιλάκης και Ντίνα Χρ. Καραγιάννη.

ΘΑΝΑΤΟΙ

ΣΤΗΝ ΑΝΩ ΒΙΑΝΝΟ:

Σοφία Μαστρογιωργάκη

ΣΤΟΝ ΠΕΥΚΟ:

Μανούσος Παπαδημητρώπουλος

ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ:

Στρατής Κόμης
Ιωάννης Π. Φουρνάρης (νεκρολογία του από τον κ. Νικ. Κατσαράκη στο άλλο φύλλο, από έλλειψη χώρου σε τούτο. Όταν την πήραμε η ύλη του φύλλου είχε στοιχειοθετηθεί).

ΣΥΓΧΑΡΗΤΗΡΙΑ

Την αγαπημένη μας ανιψιά Μαρία Εμμ. Λουδάκη, πτυχιούχο Φυσικής του Πανεπιστημίου Αθηνών, και τον εκλεκτό νέο Κώστα Καπετανάκη, Μηχανολόγο — Ηλεκτρολόγο του Πολυτεχνείου Πατρών συγχαίρομε θερμά για τους αρραβώνες τους και ευχόμαστε ολόψυχα κάθε ευτυχία.

Οι θεοί της
Νίκος και Μαρία Κατσαράκη

Στην αγαπημένη μου εγγονή Ελευθερία Δ. Μπιλανάκη, που πήρε το πτυχίο της με άριστα από τη Φιλοσοφική Σχολή Πανεπιστημίου Ιωαννίνων, εύχομαι θερμά συγχαρητήρια και καλή σταδιοδρομία.
Στέλιος Μπελιμπασάκης

ΔΩΡΕΕΣ

Κλείνουν σήμερα 13 χρόνια από το θάνατο του αγαπημένου μας υιού Χαράλαμπου Κονδυλάκη, γεωπόνου, και στην μνήμη του οι γονείς του προσφέρουμε τα κάτωθι ποσά:

— Στον Υγειονομικό Σταθμό Βιάννου, 4.000 δρχ.

— Στην Παναγία Καλυβιανή 2.000 δρχ.

— Για την ανέγερση του Γηροκομείου Βιάννου 5.000 δρχ.

— Επίσης αγρόκτημα με 6 ελαιόδεντρα πάλι για την ανέγερση του Γηροκομείου.

Οι Γονείς του
Μανόλης — Πολύμνια Κονδυλάκη

— Γεώργιος και Κατίνα Χρηστάκη στη μνήμη της μητέρας τους Μαρίας Κασαπάκη στην επέτειο του θανάτου της 5.000 δρχ. για το Φιλάνθρωπο Ταμείο Βιάννου Λ)σμο Γηροκομείου.

ΝΕΟΙ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΕΣ

— Ο Σταύρος Εμμ. Λυριτζάκης πήρε το πτυχίο του πολιτικού Μηχανικού του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

— Η Χρυσούλα Γ. Παπαδογιάννη πήρε το πτυχίο της από την Παιδαγωγική Ακαδημία Ηρακλείου.

ΠΕΤΥΧΑΝ ΣΤΑ ΔΕΙ

— Πετράκη Αικ. του Εμμ. στην Παιδαγωγική Ακαδημία Ηρακλείου.

— Ευαγγελία Χρ. Χουδετσανάκη στη Σχολή Νηπιαγωγών Χανίων.

ΣΗΜΕΙΩΣΗ Β.Ν.: Υπενθουμίζουμε στους συνεπαρχιώτες πως δημοσιεύουμε ευχαρίστως δωρεάν κάθε πληροφορία που αναφέρεται σε κοινωνικά, επιτυχίες σε εξετάσεις, απόκτηση διπλωμάτων κ.λπ.

Επειδή όμως σε μας είναι αξίωμα να μάθουμε ό,τι γίνεται σ' όλο το χώρο των συνεπαρχιωτών, παρακαλούμε να μας πληροφορούν μ' ένα τους σημείωμα. Στα τηλεφωνήματα γίνονται καμιά φορά λάθη ή δίνονται σε ώρα επαγγελματικής απασχόλησης και υπάρχει κίνδυνος να μην κρατηθούν σωστά.

ΑΛΛΕΣ ΕΠΙΤΥΧΙΕΣ ΣΥΚΟΛΟΓΙΑΝΩΝ

— Ειρήνη Χάραλ. Μανουσάκη, Συνταξιούχου Γενικού Γραμματέως Υπουργείου Δημοσίων Έργων, στη Μαθηματική Σχολή Πανεπιστημίου Αθηνών.

— Αγγελική Μιχ. Πιτροπάκη, Δασολογία Παν/μίου Θεσσαλονίκης.

— Εμμανουήλ Γεωργίου Φανουράκης, Παιδαγωγική Ακαδημία Ιωαννίνων.

Εύχομαι σε όλους καλές σπουδές.

Σ.Γ.Μ. Συκολόγος

Η ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΒΑΚΧΟΥ

Γράφει ο Αντώνης Εμμ. Στιβακτάκης

Άρχιζε να χαράζει η μέρα εκείνη του Σεπτεμβρίου και μερικά παλαιότερα σημάδια (απομεινάρια ή καλύτερα προεκτάσεις του αρχαίου ελληνικού κάλλους), χύνουν και πάλι το άρωμά τους και μεθούν τους ελληνικούς αιθέρες. Είναι εκεί να τα σημάδια τα ιερά απομεινάρια της Ελλάδας των θρύλων, της Ελλάδας που στα βουνά και στα λαγκάδια της ζούσαν και περπατούσαν οι θεοί, οι νύμφες και οι μούσες. Ο Δίας, η Άρτεμη, ο Παν και πάνω από όλους ο Διόνυσος, ο πίο θορυβώδης, ο πίο αγαπητός θεός των αρχαίων Ελλήνων, που άσκησε μεγάλη επίδραση στο ελληνικό πνεύμα.

Γι' αυτό εκείνο το όμορφο πρωινό του Σεπτεμβρίου ο θεός Διόνυσος άφησε την αιώνια ησυχία του, θυμήθηκε τους μυθικούς καλούς καιρούς κι άρχισε να τριγυρνά στις λαγκαδιές και στα βουνά της σύγχρονης Ελλάδας. Έτσι ακριβώς, όπως τα χρόνια εκείνα τα παλιά που με την ακο-

λουθία του, στεφανωμένος με κισσό και με δάφνη, όργωνε θριαμβευτικά τα δάση και τις λαγκαδιές της αρχαίας Ελλάδας και σκορπούσε παντού τη χαρά, που αποκορύφωμά της ήταν η διονυσιακή μέθη. Ήθελε να διαπιστώσει ο θεός αυτοί της χαράς και του θορύβου να αλλάξουν οι συνήθειες τις μέρες του τρύγου, αν χάθηκε η πρωτόγονη ομορφιά που χαρακτήριζε όλες τις ενέργειες των ανθρώπων την περίοδο αυτή.

Πέρασε ο θεός Διόνυσος και από το Χόνδρο. Από την Αμπέλα και του Διάκου τον κάμπο, τις τοποθεσίες του χωριού που είναι κατάφυτες από κρασάμπελα. Είδε αμπέλια πλατύφυλλα και δροσερά, όμοια μ' εκείνα που έβλεπε στα χρόνια της δόξας του και που ο ίδιος είχε μεταφύσει στην ευλογημένη ελληνική γη από την Ασία. Τα αμπέλια ίδια και απαράλλαχτα. Ακόμη και η εξέλιξη, που δικαιολογημένα παρατη-

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ στη σελίδα 3

Οι συνεπαρχιώτες και τα «Βιαννίτικα Νέα»

«Θερμή παράκληση σε όσους δεν έστελναν τη συνδρομή τους για το 1985 να τη στείλουν. Όσοι οφείλουν προηγούμενες συνδρομές ας θυμηθούν και τα Β.Ν., που κάθε μήνα τους φέρνουν κοντά στην επαρχία. Είναι ο μόνος πόρος που μπορεί να τα κρατήσει σε κυκλοφορία. Χωρίς αυτή τη συνδρομή φυσολογικά οδηγούνται στη διακοπή της έκδοσής τους».

Αυτά διαβάζουμε στο προτελευταίο φύλλο των «Βιαννίτικων Νέων» και πάνω σ' αυτό το θέμα ας μου επιτραπεί, αυτόκλητος εγώ, με μόνο το θάρρος του συνεπαρχιώτη να εκφράσω και τις δικές μου αντηλίες.

Μια εφημερίδα ενός τόπου και η φωνή της είναι η συμπυκνωμένη φωνή όλων των ανθρώπων που κατοικούν τον τόπο αυτό.

Προβληματισμοί, ανησυχίες, ενδιαφέροντα και τοπικά

συμφέροντα, μορφοποιούνται σε κείμενα που δημοσιεύονται στις στήλες μιας εφημερίδας. Όσοι οφείλουν στ' αυτή τα συνήθως βαρύνοντα εκείνων που καθήμενοι σε στρουφικτές καρέκλες μπορούν να δώσουν λύσεις.

Μα δεν είναι μόνο αυτό. Είναι και το άλλο το ίδιο σοβαρό. Και αυτό το άλλο είναι το δέσιμο και η καλλιέργεια αγάπης μεταξύ των μελών μιας κοινωνίας, και στη δική μας περίπτωση αναμεσίζοντας στους συνεπαρχιώτες που ζούν μέσα στην επαρχία μεταξύ τους, αλλά και μεταξύ αυτών πάλι και των άλλων που μακριά από την γενέτειρά τους ζούν σε τόπους μακρινούς.

Αν κλείσει η εφημερίδα για λόγους συνδρομής, όπως το φοβάται ο εκδότης της, να το θυμηθείτε πως όλοι θα λυπηθούμε, μα θα είναι αργά για να επανορθώσουμε.

Γ. ΔΗΜΗΛΑΣ

Πένθη

Στρατής Π.Γ. Κόμης

Πέθανε στην Αθήνα κοντά στα παιδιά του ο Στρατής Κόμης. Γεννήθηκε στη Βιάννο το 1904 και ήταν ένα από τα 7 παιδιά του παπα—Γερμανού Κόμη.

Ο Στρατής, όπως τον ήξερε ο πολύς κόσμος, ήταν άριστος οικογενειάρχης και επαγγελματίας ονομαστέρας. Κα-

λός κυνηγός και πατριώτης.

Στη Γερμανοϊταλική κατοχή ως αγροφύλακας χρησιμοποιήθηκε άγγελιοφόρος στην οργάνωση του ΕΑΜ — ΕΛΑΣ πολλές φορές με κίνδυνο της ζωής του.

Στα παιδιά του θερμά συλλυπητήρια.

ΝΙΚ. ΕΜΜ. ΚΑΤΣΑΡΑΚΗΣ

ΔΥΟ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΑ ΒΙΒΛΙΑ

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ

1. «ΜΕΡΙΚΑ ΓΛΩΣΣΙΚΑ

Η κακοποίηση της γλώσσας»

Αθήνα 1984

2. «Η ΚΡΗΤΗ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΟΜΗΡΟ»

(Ανάτυπο από τη «ΝΕΑ ΕΣΤΙΑ»)

Αθήνα 1985

Η ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΒΙΑΝΝΟΥ ΤΩΝ 20ΑΙΩΝΑ

Έρευνα - καταγραφή:
ΓΙΩΡΓΗ Ν. ΘΕΟΔΟΣΙΑΚΗ
Υπαλλ. Ο.Τ.Ε.

Κεφάλαιο 1. ΒΙΟΧΡΟΝΟΓΡΑΦΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

ΜΑΝΟΛΗ ΓΙΑΝΝΑΔΑΚΗ

Αφήγηση του ίδιου τον Ιούλιο του 1984

Μοναδικός εκπρόσωπος της Εκκλησιαστικής Ξυλογλυπτικής στην επαρχία Βιάννου είναι ο κ. ΜΑΝΟΛΗΣ Γ. ΓΙΑΝΝΑΔΑΚΗΣ.

Γεννήθηκε στο χωριό ΣΥΚΟΛΟΓΟΣ (Βιάννου) το 1896. Σ' ολόκληρη την επαρχία ήταν γνωστός με τ' όνομα «μαραγκός», ενώ τις προηγούμενες δεκαετίες, όσοι ασχολούνταν με την ξυλογλυπτική, λέγονταν «νιταδόροι». Στην υπόλοιπη Ελλάδα λέγονταν «γαγιαδόροι» (βλέπε και εκκλησιαστικά ξυλόγλυπτα ΚΙΤΣΟΥ Α. ΜΑΚΡΗ, σελίδα 4).

Διδάχτηκε την ξυλογλυπτική από τον ΓΕΩΡΓΙΟ ΚΟΡΝΑΡΟ από το ΗΡΑΚΛΕΙΟ και δούλεψε μαζί του από το 1912 ως το Μάη του 1916.

Έργα και των δύο, δασκάλου και μαθητή, είναι τα τέμπλα των εκκλησιών: ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΓΟΡΓΟΛΑΪΝΗ, ΑΓΙΟΥ ΘΩΜΑ ΜΑΛΕΒΥΖΙΟΥ και ΑΧΕΝΤΡΙΑ... (1).

Καίως στρατιώτης στο 9ο ΣΥΝΤΑΓΜΑ ΚΡΗΤΩΝ, αλλά και ως αιχμάλωτος στην Τουρκία, εργάστηκε τότε ως μαραγκός και τότε ως ξυλογλυπτής. Τούρκοι αξιωματικοί του παράγγειλαν στην Κωνσταντινούπολη εργασία ξυλογλυπτικής και κατασκεύαζε στο ΑΔΑΜ ΠΑΖΑΡ και στην ΠΡΟΥΣΑ έπιπλα αξιωματικών, ντουλάπες, καρέκλες και διάφορα άλλα για τις ανάγκες των στρατοπέδων της αιχμαλωσίας του.

Επέστρεψε από την αιχμαλωσία του το 1923 και από τότε άρχισε να ασχολείται επαγγελματικά πιά με την εκκλησιαστική ξυλογλυπτική.

Το πρώτο τέμπλο που κατασκεύασε είναι της εκκλησίας του ΤΙΜΙΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ στ' ΑΜΙΡΑ ΒΙΑΝΝΟΥ. Το δεύτερο στην εκκλησία του ΑΓΙΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ στον ΠΕΥΚΟ ΒΙΑΝΝΟΥ.

Στη συνέχεια παραθέτω έναν κατάλογο εκκλησιών, από όσες μπόρεσε ο 90χρονος κ. ΓΙΑΝΝΑΔΑΚΗΣ να μου απαριθμήσει και που κοσμούνται με δικά του ξυλόγλυπτα τέμπλα:

1. ΑΓΙΟΥ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑ Καλάμι Βιάννου
2. ΠΑΝΑΓΙΑΣ Σκαφίδια
3. ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ Συκολόγος Βιάννου
4. ΑΓΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ Συκολόγος Βιάννου
6. ΑΓΙΟΥ ΣΑΒΒΑ (το μισό που ήταν κατεστραμμένο) Συκολόγος Βιάννου
7. ΜΕΤΑΜΟΡΦΩΣΗΣ (το μισό που ήταν κατεστραμμένο) Συκολόγος Βιάννου.
8. ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ (το μισό που ήταν κατεστραμμένο) Πεύκος Βιάννου.
9. ΑΓΙΩΝ ΔΕΚΑ Γδόχεια Ιεραπέτρας
10. ΤΡΙΩΝ ΙΕΡΑΡΧΩΝ Ρίζα Ιεραπέτρας
11. ΑΓΙΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ Μύρτος Ιεραπέτρας
12. ΑΓΙΑΣ ΜΑΡΙΝΑΣ Κεφαλοβρύσι Βιάννου
13. ΑΓΙΟΥ ΣΥΛΛΑ και ΑΓΙΑΣ ΠΕΛΑΓΙΑΣ Μάλλες Ιεραπέτρας

14. ΠΑΝΑΓΙΑΣ ΚΕΡΑΛΙΜΑΝΙΩΤΙΣΣΑΣ Καλάμι Βιάννου.

15. ΜΙΧΑΗΛ ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΥ (παλιά εκκλησία) Αμρά Βιάννου.

16. ΑΓΙΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ και ΑΓΙΟΥ ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥ (δωμάριον) Αμρά Βιάννου.

17. ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ (το αριστερό κλείτος που ήταν κατεστραμμένο) Χόντρος Βιάννου.

Κεφάλαιο 2

ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΟΙ

ΔΕΣΠΟΤΙΚΟΙ ΘΡΟΝΟΙ ΚΑΙ ΠΡΟΣΚΥΝΗΤΑΡΙΑ

Πολλά είναι τα προσκυνητάρια που κατασκεύασε ο κ. ΓΙΑΝΝΑΔΑΚΗΣ για διάφορες εκκλησίες.

Κατασκεύασε ακόμη ξυλόγλυπτους δεσποτικούς θρόνους για τις εκκλησίες:

ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ στο χωριό Πεύκος Βιάννου και ΑΝΑΛΗΨΕΩΣ στο χωριό Μύρτος Ιεραπέτρας.

Κεφάλαιο 3

ΑΝΤΙΓΡΑΦΕΣ

ΞΥΛΟΓΛΥΠΤΩΝ ΣΥΝΘΕΣΕΩΝ

Το ταλέντο του μοναδικού λαϊκού ξυλόγλυπτη στην επαρχία Βιάννου ΜΑΝΟΛΗ ΓΙΑΝΝΑΔΑΚΗ δεν διαπιστώνεται μόνο από τις δικές του συνθέσεις, μα και από τις αντιγραφές παλαιότερων ξυλόγλυπτων συνθέσεων και από επιδιορθώσεις που του αναθέσανε να κάνει και που δύσκολα ξεχωρίζουν από τα πρώτα του έργα. Αναμφισβήτητα υπάρχουν περισσότερες δυσκολίες στην αντιγραφή κάποιων παλαιών μοτίβου παρά σε μια ελεύθερη δική του σύνθεση εμπνευσμένη από τον πλούσιο εσωτερικό του κόσμο.

Το ότι οι αντιγραφές του ήταν τέλειες, είναι κοινή διαπίστωση. Αναφέρω για παράδειγμα το τέμπλο που κατασκεύασε στην εκκλησία του ΑΓΙΟΥ ΝΙΚΟΛΑΟΥ στο χωριό ΠΕΥΚΟΣ ΒΙΑΝΝΟΥ και που όταν ήρθε ο Δεσπότης να το δει και να το παραλάβει, δεν γνώριζε το παλιό από το καινούριο.

Ακόμη και ο Θ. ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ σεβότανε κι εκτιμούσε τη δουλειά του. Κάποτε έδωσε υποβάλει ένα σχέδιο δικό του στον ΚΟΝΤΟΓΛΟΥ και η απάντησή στην επιστολή ήταν (λίγο πιο απλό και λίγο πιο βυζαντινό).

Τέτοιες αντιγραφές έχει και στις εκκλησίες: ΕΥΑΓΓΕΛΙΣΜΟΥ ΤΗΣ ΠΑΝΑΓΙΑΣ στο χωριό Χόντρος Βιάννου και στην ΠΑΝΑΓΙΑ στον Άγιο Νικόλαο Πεύκου Βιάννου.

Σημειώσεις:

1. Ο κ. Γιανναδάκης δεν βότανε την εκκλησία. Αναστροφή μόνο το χωριό.
2. Η έρευνα δεν καλύπτει από φωτογραφικό υλικό. Υπολογίζονται οι οικονομικοί λόγους.
3. Σχέδια χειρόγραφα δε παραδόθηκαν σ' εμένα από διαφορά των συγγενών του κ. Θ.

ΠΩΛΕΙΑΙ

Οικόπεδο 400 τ.μ. στον Καρατόκαμπο, 60 μέτρα από θάλασσα, με 11 ελαιόδεντρα. Πληροφ. τηλ. 26 31 279 50 20 957 Αθηνών.

«ΒΙΑΝΝΙΤΙΚΑ ΝΕΑ»

Μηνιαία έκδοση στην ύλην ορεινή
όλων των Βιαννιτών

Έκδοτης — Διευθυντής
Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗΣ
Όδος 1866 άριθμ. 110, τηλ. 282.808

Φιλολογική έπιμέλεια κειμένων
Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗΣ

Υπεύθυνος Τυπογραφείου
ΚΩΣΤΑΣ ΚΑΒΒΑΔΙΑΣ

Έβαν 83 (Στοά Μουρτζή) τηλ. 242.040

Έτήσιες συνδρομές

Ίδιωτών δρχ. 200
Κοινοτήτων—Σχολείων — Ένοριών 300

Έμβόσματα: Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ
Έπιστολές για την ύλη:

Γ. Δ. ΧΡΗΣΤΑΚΗ: 1866 άρ. 110 Έράκλειο

Κ. Γ. ΣΤΕΦΑΝΑΚΗ: Καποδιστρίου 39 Έράκλειο
Χειρόγραφα δημοσιεύσιμα ή μή δέν έπι-
στρέφονται. Τά ένυπόγραφα άρθρα έκφράζουν
τις άπόψεις των συγγραφέων.

Η ΑΥΓΗ ΤΗΣ ΛΕΥΤΕΡΙΑΣ

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ απ' τη σελ. 1
στη Ελληνική Κυβέρνηση με
πρωθυπουργό τον Γ. Παπαν-
δρέου και βασικά στελέχη της
τον Σ. Βενιζέλο και τον Π.
Κανελλόπουλο, περνά από την
Αίγυπτο στην Ιταλία, έτοιμη
να πετάξει στην απελευθερω-
μένη Ελλάδα. Φουντώνουν τα
αντάρτικα όλων των οργανώ-
σεων. Χιλιάδες μαχητές της
λευτεριάς, άνδρες και γυναί-
κες, αφήνουν σπίτια, γυναίκες
παιδιά, γονείς και δουλειές
και ανηφορίζουν στα ψηλά
βουνά. Τα παιδιά, οι νεαροί
βροντολαλούν τραγούδια της
λευτεριάς, τραγούδια αντάρτι-
κα...

Η επαρχία μας, μετά το
θρήνο και την καταστροφή
του Σεπτεμβρίου του 1943, έ-
χει συνέλθει, οι κατατρεγμέ-
νοι ξαναγύρισαν στα σπίτια
τους μέσα στ' αποκαϊΐδια, μέ-
σα στα μνήματα, μέσα στα

χαλάσματα και προσπαθούνε
να ξαναγυρίσουν, να ξανακτί-
σουν τη ζωή τους, να ανα-
στήσουν τα σπίτια τους, να
ζωντανέψουνε τη νεκρωμένη
φύση.

Λόχος γερμανικός και γερ-
μανική αστυνομία παραμένει
πάντα στη Βιάννο. Βλοσυροί
κι αγριωποί δεν αστεϊεύονται.
Σκληροί κι απόνετοι βασανί-
ζουν το σκλάβο λαό. Μα εμείς
βλέπουμε την αυγή της λευτε-
ριάς να πλησιάζει, δεν φοβού-
μαστε πιά. Προσέχουμε βέ-
βαια πολύ, οι κινήσεις μας,
τα λόγια μας πρόσεχτικά, αλ-
λά δέος, τρομάρα και δάκρυα
τέλος. Ο προδότης συνεργά-
της τους Κωστής Φλουριάς ε-
ξαφανίζεται, αργότερα αντάρ-
τες Έλληνες τον περνούν αν-
ταρτοδικείο και εκτελείται.

Οι αντάρτες οι δικοί μας
πίάνουν και εκτελούν δύο προ-
δότες, συνεργάτες των Γερμα-
νών. Δεν γράφω τα ονόματά
τους, όλοι τα ξέρουν. Τηρό-
δωσαν τρεις άριστους πατρί-
δες Βιαννίτες: τον Ίλαρχο
Ραπτάκη, άριστο παλικάρι,
πολεμιστή της Αλβανίας, άρι-
στο μαχητή. Το γέρο κυνηγό,
το Δ. Ραπτάκη, καλό πατριώ-
τη, δυνατή ψυχή, παλικόρι σε
όλα του. Ο Ν. Κοκολάκης
(Κοκολάρος) γλύτωσε την τε-
λευταία στιγμή. Αργότερα
πιάστηκε από τους Ιταλούς,
και δικάστηκε πολλά χρόνια
φυλακή. Στην Ιταλία ελευθε-
ρώθηκε από τους συμμάχους.
Τον Ίλαρχο, τον Τρουλογιάν-
νη και τον Κυνηγό, τους πή-
ρανε, λένε πως τους εκτέλε-
σαν στην Γιουγκοσλαβία, για
τί αποπειράθηκαν να δραπε-
τεύσουν και να ενυθύνουν με
τους παρτιζάνους του Τίτο.
Γι' αυτούς τους ήρωες της
λευτεριάς, για το λεβέντη Μύ-
ρωνά Κονδυλάκη, για το λο-
χαγό Μ. Παπαδογιάννη, τον
ήρωα της αντίστασης Γρηγό-
ρη Ηγουμενίδη, για την ψυχή
της πρώτης εθνικής αντίστα-
σης, τον ταγματάρχη Αλέξ.
Ραπτόπουλο, για τους ήρωες
της Αλβανίας και της μάχης
της Κρήτης, Ν. Κοντονασά-
κη, Μ. Κυριακάκη, Χ. Πετρά-
κη, Γ. Παπαματθαίου, Ι.
Χλειουνάκη και τόσους άλ-
λους νεκρούς της λευτεριάς
και των εθνικών αγώνων, πού
είναι το ήρωό που έπρεπε να
τους στήσουμε, κύριοι πρόεδροι
της κοινότητας Άνω Βιάννου
από το 1945 και μετά, κύριοι
(πρόεδροι του συνεταιρισμού
κύριοι μορφωμένοι Βιαννίτες;
Μεριμνούμε και τυρβάζουμε πε-
ρί πολλά, τεντώνουμε το καφα-
δάκι μας μόλις πάσουμε κα-
μιά βροχιά και ξεχαλρώσουμε
από τους άλλους. Τους νε-
κρούς μας, τους ήρωές μας,
τα παλικάρια μας, που πρώτα
ξαν τα στήθη τους στα βόλια
των Γερμανών, στα βόλια
των βαρβάρων, που έγραψαν
με το κατακόκκινο αίμα τους
το ΟΧΙ στον εχθρό, στον κα-

τακτητή, στο βάρβαρο, γιατί
τους ξεχάσαμε; Πού είναι το
ήρωό που τους στήσαμε; Πό-
τε τους θυμηθήκαμε μ' ένα
μνημόσυνο;

ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ —
ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ ΤΟΥ 1944

Οι Γερμανοί ζαρώσανε ά-
γριοι και αιμοβόροι στις βά-
σεις τους. Έχουνε διερμηνέα
ένα καλό πατριώτη από τα
Μπαρίτικα. Αυτός ήτανε στην
αντίσταση, τον υποπετεύηκαν
οι Γερμανοί, τον πήρανε τάχα
για δουλειά, μεσάνυχτα, και
τον εκτελούν στο Εϊκονοστά-
σι, μέσα στη λαγκαδιά, σ' έ-
να λιόφυτο δικό μου. Το
πρώι η Αννούλα του Δασκαλάκη
έμφορη, γελαστή κοπελοπού-
λα, τον βρήκε ματοβουρωμέ-
νο, πεσμένο μπρούμouτα στο
χωράφι. Φώναξε, τον πήραν,
τον έβαλαν για λίγο στην Πα-
ναγία στο Λιοντάρι, κι από
κεί τον πήγαν στο χωριό του
και τον έθαψαν.

Οι αντάρτες της αντίστα-
σης, φανερά σχεδόν, ήτανε
στην Καβαλαρά, στο Λουτρά-
κι, στον Αΐ—Γιάννη, στην
Κερά.

Οι Γερμανοί υποχωρούν
παντού. Στις 4 του Σεπτέμ-
βριου 1944 φεύγουν απ' τα φυ-
λάκια του Κερατόκαμπου.
Βγαίνουν καταΐδρωμένοι α-
πό τον Χόνδρο. Η πρώτη ξα-
δέλφη μου Κατίνα Μανετάκη,
η Κατίνα της Σερμογιάνναι-
νας, η λεβεντογυναίκα, 24 χρο-
νών τότε, στέκει στην πόρτα
της:

Βάσερ (νερό), φωνάζουνε
οι Γερμανοί. Γελαστή και πρό-
σχαρη αυτή, νερό να μη δώ-
σει, ας ήτανε και εχθροί;
Παίρνει το σταμνί απ' το στα-
μνοστάτη, με το σταμαγκάθι
στη μπούκα, παίρνει ένα πο-
τήρι και ποτίζει ένα—ένα
τους Γερμανούς. Το νερό
δεν έφταξε. Μια στιγμή, τους
λέει. Το παίρνει και γρήγορη
και αβέρτα καθώς ήτανε, πάει
στον Γιαμαλάκη το πηγάδι να
γεμίσει. Οι Ευρωπαίοι, τα
κτίνη του Χίτλερ, οι απάν-
θρωποι Ναζί, την πυροβό-
λούν, μπροστά στο πηγάδι
και οι σφαίρες διαπερνούν
την κοιλιακή της χώρα κι η ό-
μορφη κοπελιά, μπροστά στο
μονάκριβό της το Μανωλιό,
πέφτει και το αίμα της αρχον-
τογυναίκας βάφει κατακόκκινο
κι αχνιστό τα όμορφα λου-
λούδια γύρω από το πηγάδι.
Γελούνε τα χτήνη του Μπέλ-
σεν και φεύγουν κι αναμαζώνε-
ται ξετρουμισμένο το χωριό.
Τήνε μεταφέρουν στην Κάτω
Βιάννο, μπάς και βρεθεί αυτο

κίνητο για το Ηράκλειο. Το
μαθαίνουμε εμείς, γλακούμε...
Πού γιατρός.. Πάω με το μου-
λάρι στον Αΐ—Βασίλη, βρί-
σκω το γιατρό τον Κοντύλα,
του το λέω, έρχεται, τήνε δέ-
νει, προσπαθεί αλλά τίποτα.
Ηράκλειο, μας λέει. Αλλά πώς;
Το άλλο πρωί ποθαίνει η ο-
μορφοκοπέλα. Το τελευταίο
θύμα, ο ύστατος νεκρός στην
επαρχία μας.

Στη Βιάννο αναταραχή.
Περνούν οι μέρες, την αυγή
του Σαββάτου 9 Σεπτεμβρίου
1944, οι τελευταίοι εχθροί
φεύγουνε, με γερμανικά αυτο-
κίνητα για πάντα. Δημιουργεί-
ται κενό εξουσίας. Αναταρα-
χή. Η εθνική αντίσταση δύο
παρατάξεις. Οι πιό πολλοί κα-
ταλαμβάνουν την εξουσία. Οι
άλλοι φεύγουν. Ενθουσιά-
σμός, πυροβολισμοί, καμπά-
νες, χαρές, χοροί, γέλια...

Μέσα στις χαρές της λευ-
τεριάς, μέσα στον πυρετό της
απολύτρωσης, ακούγεται η
φρικτή είδηση: Εσκοτώθηκε
ο Σκαντάλης ο Γυμνασιάρχης.
Παγώσαμε όλοι. Τόσα χρόνια
κατοχή, τόσα βάσανα, τόσοι
αγώνες... Και τη βαστάξαμε
την ομοψυχία. Και δεν χύσα-
με αίμα δικό μας, και τώρα
στην αυγή της Λευτεριάς...

Κι ήτανε ο Γ. Λουλάκης (Σκαν-
τάλης) παλικάρι και ήτανε πα-
τριώτης, και ήτανε ανθυπολο-
χαγός στη Μικρά Ασία δύο
χρόνια. Νικητής στην Πρού-
σα, στον Σαγκάριο, στο Α-
φιόν Καραχισάρ. Και ήτανε
λοχαγός στην Αλβανία, παλι-
κάρι σ' όλα του. Και γύρισε
από την Αλβανία, γυμνασιάρ-
χης στο σχολείο μας. Δάσκα-
λός μας άριστος, κυνηγός μέ-
σα στην ανεμπουμπούλα πυ-
ροβολήθηκε. Τραυματίστηκε,
πυροβόλησε κι αυτός.
Εσκοτώθηκε!..

Πένθος κι οδύνη στο χω-
ριό μας. Όλοι λυπήθηκαν γι'
αυτό. Και έφερε αυτό το φο-
νικό πολλά δεινά στο χωριό
μας. Όσοι ήμαστε νέοι την ε-
ποχή εκείνη στο χωριό μας
τα ξέρωμε καλά. Παρά λίγο
να γίνει σφαγή μετά λίγες μέ-
ρες. Αποσβήθηκε από την
φρόνηση των ηγήτάρων και
των δυο παρατάξεων...

Οι μαχητές της λευτεριάς
προχώρησαν από χωριό σε
χωριό και στις αρχές του Γ
κτώβρη μπήκαν θριαμβευτικά
στο Ηράκλειο. Χαρά, ευφρο-
σύνη, τραγούδια. Η θεά, η νι-
κήτριξ Λευτεριά ξαναγύρισε
στο ναό της...

Βιάννος, 12—9—1985
ΓΙΑΝΝΗΣ ΝΕΡΑΝΤΖΑΚΗΣ

Η ΧΑΡΑ ΤΟΥ ΒΑΚΧΟΥ

● Συνέχεια από τη σελίδα 2
ρείται μέσα στο χρόνο, δεν
τα είχε επηρεάσει σε διάστη-
μα τριών χιλιάδων ετών. Οι
αγροί στους οποίους είναι φυ-
τεμένα έχουν την ίδια διαμόρ-
φωση που είχαν και τότε.
Μονοπάτια μέσα σ' αυτούς ο-
δηγούν τους τρυγητές στις
πιό απόμερες κορυμouλες. Εί-
δε άντρες, γυναίκες ασπρομαν-
τιλούσες, αγόρια και κορί-
τσια να χώνονται μέσα στα
πλατύφυλλα αμπέλια και να
κόβουν τον καρπό, που ο χυ-
μός του θα τους φέρει τ'αργό-
τερα κάποια ανέκφραστη δι-
ονυσιακή χαρά. Οι τρυγητάδες
κρατούσαν πλεχτά καλάθια,
όπου έβαζαν τα σταφύλια
που έκοβαν. Όταν γέμιζαν,
τα κουβαλούσαν και τα έρι-
χναν στο σωρό στην άκρη
του αμπελιού. Οι κουβαλη-
τές τα έβαζαν σε μεγαλύτερα
πλεκτά καλάθια, τις κόφες,
για να τα κουβαλήσουν στα
σπίτια με τα ζώα και να τα
βάλουν μέσα στα πατητήρια.

Ακόμη και μικρά παιδιά κρα-
τώντας τα πλεχτά καλάθια
τους, βρίσκονταν μέσα
στα αμπέλια και «βοηθού-
σαν». Βέβαια τις περισσότε-
ρες φορές πετούσαν και τα κα-
λάθια και τα κλαδευτήρια και
ρίχνονταν στις ρόγες των
σταφυλιών και στο παιγνίδι
που πατριάζει στην ηλικία
τους πιό πολύ απ' ό,τι η υ-
πεύθυνη εργασία.

Όλοι ήταν χαρούμενοι. Έ-
καναν αστεία, πείραζε ο ένας
τον άλλο και τραγουδούσαν
διάφορα τραγούδια και μαγι-
νάδες:

Ο Θιός να την πολυχρονά την
αμπελοκορυμouλα,
που κάνει πλούσιους και φτω-
χούς και τα ξεχνούνε ούλα.
Αμπέλι μου πλατύφυλλο που
'χεις κρασί μοσχάτο
κι όποιος το πίνει θέλει το
και πάλι ανεζητά το.
Από μικρός εφύττει ο φρόνι-
μος αμπέλι
κι αγάλια αγάλια γίνηκε, η
αγγουρίδα μέλι.
Αμπέλι μου πλατύφυλλο και
κοντοκλαδεμένο,
για δεν ανθείς, για δεν καρ-
πιάς, σταφύλια για δεν κάνεις.

Στα ηλικιακά τους πρό-
σωπα που λάμπουν ήταν ζω-
γραφισμένη η ικανοποίηση
που νιώθουν οι απλοί άνθρω-
ποι, όταν μαζεύουν τους καρ-
πούς του τίμιου ιδρώτα τους.
Ο Διόνυσος έκοψε σταφύλια
μαζί τους, τραγούδησε, πήρε
μέρος στα πειράγματά τους
και το μεσημεράκι κάθισε
στο εξοχικό τραπέζι τους. Ε-
κείνοι τον καλοδέχτηκαν, αν
και δεν τον γνώριζαν, δεν

είχαν ακούσει γι' αυτόν. Βλέ-
ποντας όλα αυτά ο Διόνυσος
θυμήθηκε μερικούς στίχους α-
πό την ομηρική Ιλιάδα που
γράφηκαν πριν τρεις χιλιάδες
χρόνια και στο πρόσωπό του
φάνηκε μια απερίγραπτη ικα-
νοποίηση:

«Κι αμπέλι μέσα κλάδεψα στα-
φύλια φορτωμένο,
χρυσό κι όμορφο κι ήτανε
μαύρα σταφύλια έβάνω.
Στηρίζονταν τα κλήματα σε
φούρκες ασημένιες...
Κι ένα μονάχα βρίσκονταν στ'
αμπέλι μονοπάτι,
απ' όπου περνοδιάβαιναν οι
τρυγητάδες, όταν
τ' αμπέλι αυτό τρυπούσανε
και τρυφερές παρθένες.
Κι αγόρια όλ' ανοιχτόκαρδα
μες σε πλεχτά καλάθια
εκουβαλούσαν τον καρπό που
είναι γλυκός σαν μέλι.
Κι ανάμεσά τους έπαιζε μα-
γευτικά έν' αγόρι
την άρπα τη γλυκόφωνη, ενώ
τ' ωραίο τραγούδι
του Λίνου το τραγουδάει με
τη γλυκιά φωνή του.
Κι εκείνοι αντάμα ρυθμικά,
χτυπώντας με τα πόδια
τη γή ακολουθούσανε μ' αλα-
λητά και πήδους».

Ο Διόνυσος ακολούθησε
αυτούς που κουβαλούσαν με
τα ζώα τα σταφύλια στα σπί-
τια. Εκεί είδε τα πατητήρια,
τους ληνοούς όπως τα έλεγαν
οι αρχαίοι. Δοκίμασε μεγάλη
έκπληξη, όταν διαπίστωσε
πως τα πατητήρια διατηρούν
πολλά στοιχεία από την πρω-
τόγονη ομορφιά των ληνών
των αρχαίων Ελλήνων. Εκεί
μέσα έριχναν οι κουβαλητές
τα σταφύλια. Εκεί θα τα πα-
τήσουν κι από εκεί θα τρέξει
ο μούστος που οι νοικοκυρές
θα τον κουβαλήσουν με τα
σταμιά στα ξύλινα βαρέλια
(κρασοβάρελα) που βρίσκον-
ται σε δωμάτια ανήλια και
ψυχρά για να βγάλουν καλό
κρασί. Μέσα στο βαρέλι του
κρασιού οι Χοντριγιανοί δε ρί-
χνουν σύγχρονα παρασκευά-
σματα για να αλλάζουν το
χρώμα, την περιεκτικότητα
και τη γεύση του. Το αφή-
νουν να γίνει φυσικό κι αγνό
όπως και τα παλιά χρόνια. Με
το μούστο οι νοικοκυρές θα
φτιάξουν τη μουσταλευριά
και τα μουστοκούλουρα, πα-
λιά ελληνικά γλυκίσματα, που
σίγουρα πολλές φορές είχε
γευτεί ο Διόνυσος.

Τα απομεινάρια των σταφυ-
λιών μετά το πάτημα, τα
«στράφυλα» όπως λέγονται,
τα βάζουν μέσα σε ειδικά πή-
λινα πιθάκια, για να βράσουν
και να υποστούν κατάλληλες
ζυμώσεις. Απ' αυτά, μετά από

λίγο καιρό, θα βγάλουν τη
ρακή. Η ρακή είναι ένα γνή-
σιο κρητικό ποτό που παρα-
σκευάζεται μ' ένα παραδοσι-
κό τρόπο (με τα γνωστά κα-
ζάνια) κι αποτελεί άλλη μια
χοντριγιανή γραφική εικόνα.
Στο Χόντρο υπήρχαν πολλοί
καζανάτορες που «έβγαζαν τα
στράφυλα». Εκεί, εκτός από
εκείνους που είχαν δουλειά,
μαζεύονταν και πολλοί άλλοι
για να πιούν «ζεστή» ρακή
και να γευτούν οπτή πατάτα
που φίνεται στην «καθούβα-
λη» του καζανιού και μοσχο-
βλά.

Μα κι όταν έρθει η ώρα να
ανοίξουν τα βαρέλια με το
νέο κρασί, η χαρά των Χοντρι-
γιανών δεν περιγράφεται. Η
μέρα εκείνη συμπίπτει με τη
γιορτή του Αΐ—Γιώργη του
Μεθυστή (3 Νοεμβρίου), που
σφείλει το χαρακτηριστικό
προσωπύμιο στα γεγονότα
που διαδραματίζονται εκείνη
τη μέρα.

Είπαν κάποτε «θέρος, τρύ-
γος πόλεμος», υπονοώντας
προφανώς πως κατά την πε-
ρίοδο του θέρους και του
τρύγου όλα βρίσκονται σε κί-
νηση, όλοι ενεργοποιούνται
για να αντεπεξέλθουν στις α-
παιτήσεις αυτών των κοινωνι-
κικών και μαζί γεωργικών α-
σχολιών. Ο τρύγος είναι
πραγματικά ένας «ειρηνικός
πόλεμος!». Πόλεμος των αι-
σθήσεων του ανθρώπου με
την πρόκληση της δουλειάς,
της φύσης, του κρασιού και
της ευφορίας που χαρίζει. Τις
ώρες του τρύγου οι κάμποι
και οι λαγκαδιές του Χόντρου
αντιλαλούν από τις χαρούμε-
νες φωνές, τα γέλια, τα τρα-
γούδια και τα πειράγματα
των τρυγητών. Είναι ένα ζω-
ηρό λαϊκό πανηγύρι, στο
οποίο συμμετέχουν μικροί και
μεγάλοι. Είναι ένα πανηγύρι
της φύσης και συγχρόνως μια
νίκη της απλής, φυσικής, πα-
ραδοσιακής ζωής. Μια νίκη
των ελληνικών ηθών και εθι-
μών.

Όλα αυτά που είδε και ά-
κουσε στο Χόντρο ο Διόνυ-
σος αλάφρυναν την ψυχή
του, που έδωσαν θάρρος και
τον έκαναν να αισθάνεται
σύγχρονος Έλληνας.
Μ' αυτά τα συναισθήματα,
ο χαμογελαστός εκείνος θεός
έφυγε για την αιώνια κατοί-
κία του στον κόσμο του θρύ-
λου και της λημονιάς, την ώ-
ρα που το μελαγχολικό πέπλο
της νύχτας, άρχισε να σκεπά-
ζει με τη σιωπή του την πλά-
ση. Έφυγε με τη χαρά και
την ικανοποίηση πως σε μια
γωνιά της Ελλάδας (σε πολλές
γωνίες της Ελλάδας, σ' όλη

την Ελλάδα) εξακολουθούν
να ζουν οι συνήθειες που ο ι-
διος θέσπισε τις μέρες του
τρύγου. Σίγουρα κάποτε θα
ξανάρθει, για να διαπιστώσει
και πάλι αν οι συνήθειες αυ-
τές εξακολουθούν να υπάρ-
χουν. Άραγε κι αυτή τη φορά
θα φύγει χαρούμενος και ικα-
νοποιημένος; Η απάντηση εί-
ναι δύσκολη. Οι πιό αισιόδο-
ξοί ίσως απαντήσουν ναί. Ε-
μείς όμως (ειδικά αν αρνήσει
λίγο, πολύ αμφιβάλλουμε.

Οι αμφιβολίες μας αυτές
θα πάψουν να υπάρχουν, αν
αγωνιστούμε ειλικρινά να πε-
ριορίσουμε στο ελάχιστο τις
αρνητικές επιπτώσεις που α-
σκει ο σύγχρονος τεχνικός πο-
λιτισμός στο χαρακτήρα μας,
στη νοοτροπία μας, στη ζωή
μας.

Η αντανάκλαση του ήλιου
στην θάλασσα, η γαλήνη του
αέρα, η ομίχλη του βουνού,
η σιωπή του χωριού, η κίνηση
των φύλλων, η ανάσα της
θάλασσας, η ανάσα της
γης, η ανάσα της ζωής, η
ανάσα της λευτεριάς, η ανάσα
της ελπίδας, η ανάσα της
χαράς, η ανάσα της αγάπης,
η ανάσα της ελευθερίας, η
ανάσα της ζωής, η ανάσα της
λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπίδας, η ανάσα
της χαράς, η ανάσα της αγά-
πης, η ανάσα της ελευθερίας,
η ανάσα της ζωής, η ανάσα
της λευτεριάς, η ανάσα της
ελπίδας, η ανάσα της χαράς,
η ανάσα της αγάπης, η ανάσα
της ελευθερίας, η ανάσα της
ζωής, η ανάσα της λευτεριάς,
η ανάσα της ελπί

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΣΤΗΝ ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΕΛΑΙΟΛΑΔΟΥ ΕΣΟΔΕΙΑΣ 1985/86

Η Δ/ση Γεωργίας Ν. Ηρακλείου ανακοινώνει στους ελαιοπαραγωγούς ότι:

1) Για να πάρουν την οικονομική ενίσχυση στην παραγωγή ελαιολαδού κατά την φετινή ελαιοκομική περίοδο, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 4940137—2—1985 Υπουργική απόφαση, θα πρέπει να καταθέσουν στην Οργάνωση που ανήκουν αντίγραφο τίτλων κυριότητας ή συμβολίων ή άλλων εγγράφων, βάσει των οποίων εκμεταλλεύονται τους ελαιώνες που έχουν δηλώσει.

2) Οι ελαιοπαραγωγοί που στερούνται των παραπάνω εγγράφων, μπορούν να προμηθευτούν πιστοποιητικό ιδιοκτησίας των ελαιοκτημάτων

τους από τον Δήμαρχο ή τον Πρόεδρο της Κοινότητάς των, στους οποίους έχει ανατεθεί η αρμοδιότητα έκδοσής των, σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 367599)26—8—85 απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών Δημοσίας Τάξης και Γεωργίας.

3) Τα πιστοποιητικά αυτά θα εκδίδονται μετά από αίτηση — δήλωση που θα υποβάλουν οι ενδιαφερόμενοι ελαιοπαραγωγοί στο Δήμο ή την Κοινότητα που ανήκουν και θα ισχύουν μόνο σαν αποδεικτικό στοιχείο ιδιοκτησίας, προκειμένου αυτοί να κριθούν δικαιούχοι της ενίσχυσης ως μέλη οργανώσεων παραγωγών ελαιολαδού.

(Από την Δ/ση Γεωργίας)

Μάχη Μαραθίτη - Φορτέτσας 11 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1944, ΜΕΤΑ-ΕΥ ΕΛΑΣ ΚΑΙ ΓΕΡΜΑΝΩΝ (Μεγάλη, εκ παρατάξεως, μάχη)

Του κ. Γιάννη Κοντάκη, Δικηγόρου

(Οι συνεπαρχιώτες πήραν μέρος σε αρκετές ενέργειες κατά των Γερμανών.

Μια απ' αυτές είναι και η μάχη Μαραθίτη Φορτέτσας που το μεγαλύτερο μέρος από τους άνδρες της ομάδας που έδωσε τη μάχη ήταν συνεπαρχιώτες με τον επικεφαλής στρατιωτικό υπεύθυνο κ. Γιάννη Κοντάκη μόνιμο αξιωματικό απόφοιτο της σχολής Ευελπίδων και σήμερα συνταξιούχο δικηγόρο ο οποίος κάνει και την περιγραφή):

2ο

Εσχηματίσθηκαν τρία τμή-

ματα, ένα, το και μεγαλύτερο, στον «Ψηλορείτη», ένα άλλο στα Λασιθιώτικα βουνά (παλαιά λημέρια Μπαντουβά, Χαμέτης και Αλευράς) και το τρίτο και μικρότερο (απόσπασμα) στα βουνά της Σητείας. Την διοίκηση του πρώτου ανέλαβε ο αείμνηστος οπλαρχηγός Γιάννης Ποδιάς με βοηθό τον γενναίο και αγνό οπλαρχηγό Νίκο Σαμαρείτη (Μπελογιάννη της Κρήτης) και επιτελάρχη τον μόνιμο ανθυπολοχαγό πεζικό Γεώργιο Ινιωτάκη, με το ψευδώνυμο «Γκρίκος». Με το τμήμα αυτό συνεργάστηκαν και άλλοι ανώτεροι αξιωματικοί του ΕΛΑΣ, για τους οποίους δεν γνωρίζω λεπτομέρειες.

Το δεύτερο τμήμα της στρατιωτικής διοίκησης ανέθεσαν σ' εμένα, κατά το τέλος Μαρτίου 1944, με βοηθό τον τότε έφεδρο ανθυπολοχαγό πεζικού και τώρα αποστρατοσυμβολαιογράφο Γεώργιο Κλαδάκη, που αργότερα μετακινήθηκε στην επαρχία Ιεραπέτρας, για εκτέλεση ειδικών αποστολών.

Τέλος, τη διοίκηση του αποσπασματος Σητείας ανέλαβε ο γενναίος και αγνός οπλαρχηγός Σήφης Νανάκης.

Τον πυρήνα του τμήματός μου, αποτέλεσαν οι παλαιόμοι αντάρτες Δημήτρης Παπάς, Βασίλης Πλαγιωτάκης, Νίκος Λαγουβάρδος για λίγο χρόνο, γιατί έπειτα αποσπάσθηκε στον Ψηλορείτη, και άλλοι, καθώς και οι αντάρτες της παραπάνω εφεδρικής διλοχίας μου, Γεώργιος Παντουβάκης, έφεδρος επιλοχίας, Μηδώς Σταυρακάκης και άλλοι. Στο τέλος Μαΐου (1944) η δύναμή τους ανερχόταν στους 35 έως 40 άνδρες.

Αν εξαιρέσουμε τον αείμνηστο Δημήτρη Παπά, τον γενναίότερο κατά την ταπεινή μου γνώμη οπλαρχηγό της Κρήτης (ισάξιος και ο αγνός και με το χαμόγελο στα χείλη Νίκος Σαμαρείτης), και τους Γεώργιο Παντουβάκη και Μηδώς Σταυρακάκη, που ήταν περιθωριοποιημένοι και συνεργάσιμοι, οι υπόλοιποι ηλικίας 30 έως 40 ετών, ήταν γενναίοι με και πατριώτες, αλλ' απειθαρχοί και με καθαρή αντάρτικη νοοτροπία. Θεωρούσαν περιττή ακόμη και τη σκοπιά οπωσδήποτε δε τελείως άχρηστη, κατ' αυτούς, την ανίχνευση του εδάφους με ανιχνευτές και περιπόλους. Επίσης τους έπαινε αλλεργία, όταν εκμετάλλευση του εδάφους (άνοιγμα ορυγμάτων, παραλλαγές, το λεγόμενο καμουφλάζ, απόκρυψη των θέσων μας, από κτηνών την ημέρα και φωτιά την νύκτα κτλ.). Εν όψει των όσων, προσφάτως τότε, είχα διδαχθεί στη Σχολή Ευελπίδων, της πείρας μου και τὰ τον Ελληνοϊταλικό πόλεμο 1940 — 41 και τον Ελληνογερμανικό 1941 (έλαβα μέρος στη μάχη Καστοριάς, της 16/4/1941) αλλά και της σχετικής με τη χρησιμοποίηση και εκμετάλλευση του εδάφους διδασκαλίας του θρυλικού Συνταγματάρχη Κων/νου Δαβάκη, που είχε εκδώσει τα κλασικά εγχειρίδια (βιβλιαρίκια) «Ο Ομαδάρχης», «Ο Διοικητής», «Ο Διοικητής Λόχου» και «Ο Διοικητής Ταξιαρχίας» τα οποία είχα επανειλημμένως διαβάσει και είχα επηρεασθεί βαθύτατα απ' αυτά, είχα απογοητευθεί από την παραπάνω νοοτροπία των

παλαιών αντάρτων μου. Γι' αυτό, έχοντας υπ' όψη και την προθυμία των πολλών νεαρών αγυμνάτων, απ' αυτούς που μας έφεραν στο βουνό τρόφιμα και άλλα εφόδια, να προσέλθουν στις τάξεις μας, εξήγησα επιτακτικά από την οργάνωση, δια μέσου του συνδέσμου (βουνού — οργανώσεως) αείμνηστου Γιώργου Αγγουράκη, να μου στείλουν 40 περίπου νεαρούς αγυμνάτους, ηλικίας 18 έως 22 ετών, να τους εκγυμνάσω και να βασιστώ σ' αυτούς, αλλιώς τικά απείλησα ότι θα εγκατέλειπα το βουνό, έστω και αν αυτό θα το θεωρούσαν λιποτάξια και θα με εκτελούσαν.

Πράγματι προσήλθαν 40 περίπου νεαροί από τις επαρχίες Βιάννου, Ιεραπέτρας και Πεδιάδος, οι οποίοι, με σύντομη εκπαίδευση ενός μόνο μήνα, έγιναν άριστοι και πειθαρχημένοι στρατιώτες. Για να μάθουν τη σκοπευτική γραμμή, αντί οκρίβαντα, χρησιμοποίησα ένα πολυβόλο «Μπρέντα», λάφυρο των Ιταλών Νομού Λασιθίου, που εσυνήθηκα λόγισαν' το προηγούμενο έτος (1943). Όπως είναι γνωστό, κατά μια από τις έννοιες του οκρίβαντα (οκρίβας), γιατί υπάρχουν και άλλες, οκρίβαντας είναι ένας ξύλινος τρίποδος, με θέση τοποθετήσεως του όπλου και με κοχλίες, με τους οποίους μετακινείται η κάννη προς όλες τις κατευθύνσεις (πάνω, κάτω, δεξιά, αριστερά). Με τους κοχλίες αυτούς κατορθώνει ο εκπαιδευόμενος να κατευθύνει και να σταθεροποιεί τη σκοπευτική γραμμή στο στόχο. Με τους κοχλίες του πολυβόλου, που κι αυτό στηρίζεται σ' ένα μικρό σιδερένιο τρίποδα, μετακινείται επίσης η κάννη, η οποία και σταθεροποιείται προς την εκάστοτε επιθυμητή κατεύθυνση (διαβάσεις και άλλα σημεία), για νυκτερινή βολή. Έτσι έμαθαν οι νεαροί αντάρτες και τη σκοπευτική γραμμή και το χειρισμό του πολυβόλου «Μπρέντα», γεγονός που υπήρξε ένας από τους αποφασιστικούς παράγοντες της επιτυχούς εκβάσεως της ιστορικής μεγάλης μάχης Μαραθίτη — Φορτέτσας, όπως θα δούμε παρακάτω. Έγιναν άριστοι σκοπευτές με πέντε βολές, με δύο φυσίγγια κάθε φορά. Στο στρατό όπως ξέρομε, κάνουν 15 έως 20 βολές με 10 έως 15 φυσίγγια κάθε φορά, δηλαδή καταναλώνουν 200 περίπου φυσίγγια. Οι άνδρες μου με 10 φυσίγγια συνολικά, έγιναν εξαιρετικοί σκοπευτές. Ο νεαρός αντάρτης Στυλιανός Μιχαλακάκης περνούσε τη σφαίρα από «το δαχτυλίδι» όπως λέγεται. Γι' αυτό, μολοντί είχε ελάχιστες γραμματικές γνώσεις, έγινε Λοχίας αργότερα, στο στρατό, και ο διοικητής του τον παρακαλούσε να μονιμοποιηθεί, αλλά αυτός δεν το θέλησε. Το ίδιο και ο αείμνηστος Δημήτρης Παπαδημητράκης, ο στράμητος αντάρτης, ο γενναίότερος από τους απλούς αντάρτες που γνώρισα. Αλλά και οι άλλοι δεν υστέρησαν. Μεταξύ αυτών, ο αείμνηστος Μιχάλης Χουλάκης, ο Μανώλης Χατζάκης, ο Εμμανουήλ Μακράκης και όλοι οι υπόλοιποι, οι οποίοι να με συγχωρέσουν, που δεν μπορώ, ύστερα από 40 χρόνια, να θυμηθώ τα ονόματά τους.

(Συνεχίζεται)

ΟΙ ΝΕΕΣ TIMES

ΤΩΝ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

Όπως ανακοινώθηκε, από 1η Οκτωβρίου ισχύουν νέες τιμές στα λιπάσματα, που είναι 30ο)ο παραπάνω από τις προηγούμενες. Αυτές είναι κατὰ κίλο:

Θεϊκή αμμωνία δρχ. 8,138
Ασβεστόχος νιτρική αμμωνία δρχ. 9,750

Νιτρική αμμωνία δρχ. 11,375
20—10—0 δρχ. 11,102
16—20—0 δρχ. 12,818
Θεϊκό κάλι 16,226

Ανάλογη είναι η αύξηση και στους υπόλοιπους τύπους.

ΟΙ ΕΦΗΜΕΡΙΔΕΣ

ΓΙΑ ΤΑ ΓΕΓΟΝΟΤΑ

ΣΤΗΝ ΕΠΑΡΧΙΑ ΤΟ 1943

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ απ' τη σελ. 1 αποδείξεις για χάρη της ιστορικής αλήθειας».

Στην εφημερίδα του Ηρακλείου «ΤΟΛΜΗ» αρ. φ. 228) 12—9—85 ο κ. Χαρ. Κασωτάκης τελειώνει το άρθρο του με τα: ...«Κι ο ποιητής της εποχής, που γεννήθηκε κι ανδρώθηκε στα αιματοποτισμένα Βιαννιώτικα χωμάτα, δίνει στο ποίημά του «Οι Ούννοι πέρασαν» που γράφτηκε λίγο μετά την συμφωνία, την εικόνα και την περιγραφή του τόπου.

Συντρίμια σωριασμένα ένα σωρό και καφαλιές σπαρμένες πέρα ως πέρα Ταφοί άμετροι φτωχοί χωρίς σταυρό, μαυροντυμένοι που στενάζουν νύκτα μέρα. Να τι έμεινε στην Βιάννο τα χωριά που ζήλευε σ' αυτά κανείς να ζήσει, πριν να περάσει η μπότα η βαριά και πάρει τη Χαρά και Φρίκη αφήσει.

Στα ρημαγμένα τα χωριά, μα και στα πλάγια στην κάθε ρεματιά και κορφοβούνι πουλιά δεν κελαιδούν, μα η κουκουβάγια θυμίζει πως ΕΠΕΡΑΖΑΝ ΟΙ ΟΥΝΝΟΙ. Διαβάτη που περνάς κι έχεις δακρύσει, γονάτισε στο χόμα πούν' εμπρός σου. Η Λευτεριά σ' αυτό βωμό 'χει χτίσει. Είπ' αγιασμένο, κάμε το σταυρό σου!!!

Το ολοκαύτωμα των ηρωικών χωριών της Βιάννου και των γειτονικών χωριών της Ιεραπέτρας και η θυσία των γενναίων που πλησιάζουν τους τετρακόσιους στο βωμό της Λευτεριάς, είναι ένας φωτεινός σταθμός στην Ιστορία της Κρήτης μας, μα και ολόκληρης της Ελλάδας, που πέρα από τη διδασχία, προς όλους μας και ιδιαίτερα στους νέους, για το χρέος που έχουν να είναι τιμούμε όσους αγωνίζονται για τη Λευτεριά και τα υψηλά ιδανικά, δείχνει και τη σωστή πορεία που πρέπει να έχουν σήμερα όλοι οι λαοί. ΟΧΙ, στον πόλεμο, που σκορπά τη φρίκη, το θάνατο, τη συμφωνία. ΝΑΙ, στην ΕΙΡΗΝΗ που χαρίζει σ' όλους την πρόοδο, την Ευτυχία και τη Χαρά».

Στην εφημερίδα του Ηρακλείου «Εθνική Φωνή» αρ. φ. 1330, 16—9—85, ο κ. Γιάννης Δημηλάς, κλείνει το άρθρο του με τα: ...«Μέχρι να ζώ σ' αυτό τον κόσμο ποτέ δεν θα ξεχάσω και θα θυμούμαι πάντα μ' ευγνωμοσύνη το φτωχικό που άνοιξε την πόρτα του μια μέρα φθινοπωρινή στα 1943 όταν κυνηγημένοι, ξεριζωμένοι από τον τόπο μας επήραμε της προσφυγιάς το δρόμο όμοια με τους Κυπρίους αδελφούς μας».

Η ομιλία του κ. Ανδρέα Αγγελάκη

● ΣΥΝΕΧΕΙΑ απ' τη σελ. 1 γενειακής εργασίας, 3) προωθείται η ενοποίηση μικρών αγροτεμαχίων και έμμεσα η συνεταιριστική ιδέα, 4) εκσυγχρονίζονται οι μικρές γεωργικές εκμεταλλεύσεις και 5) βελτιώνονται οι συνθήκες ζωής και φυσικού περιβάλλοντος.

Η αξία του νερού στη γεωργία βεβαιώνεται και από το γεγονός ότι μόνη της η άρδευση μιας καλλιέργειας μπορεί τουλάχιστον να διπλασιάσει την παραγωγικότητά της ενώ σε πολλές περιπτώσεις η άρδευση αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για απλή και μόνο διατήρηση κάποιας καλλιέργειας (λαχανικά, άνθη, εσπεριδοειδή, κλπ).

Ιδιαίτερα στην Κρήτη το ξηροθερμικό κλίμα, η μακρά ζερική περίοδος, κυρίως στις ανατολικές περιοχές, και η άνοση κατανομή των βροχοπτώσεων χρονικά και τοπικά αυξάνει τη σημασία των αρδεύσεων, ακόμη και για παραδοσιακές καλλιέργειες. Επίσης υποβαθμισμένα εδάφη μπορούν να αξιοποιηθούν γεωργικά με την εφαρμογή αρδεύσεων σ' αυτά.

Στην Κρήτη, η αρδευόμενη σήμερα έκταση φτάνει τα 495.000 στρ. που κατανέμονται σε 97.000 στρ. με φυτά μεγάλης καλλιέργειας, σε 71.000 στρ. με λαχανικά, άνθη, φυτώρια κλπ., σε 101.000 στρ. με αμπέλια και σε 226.000 στρ. με ελιές, εσπεριδοειδή κι άλλες δενδρώδεις καλλιέργειες. Η έκταση αυτή αποτελεί το 19,62ο)ο της καλλιεργούμενης γής αλλά μόνο το 15,64ο)ο της γεωργικής γής. Τα αντίστοιχα μεγέθη σε επίπεδο χώρας είναι πολύ μεγαλύτερα και φτάνουν το 27,91ο)ο της καλλιεργούμενης γής και το 25ο)ο της γεωργικής γής, που σφείλεται κυρίως στο μειωμένο ενδιαφέρον σε αρδευτικά και λοιπά έργα για ανάπτυξη των γεωργικών δυνατοτήτων της Κρήτης. Σημειώνεται ενδεικτικά πως σε άλλες χώρες (ΗΠΑ, Ισραήλ, Βουλγαρία, κλπ) πάνω από το 50ο)ο της παραγόμενης φυτικής παραγωγής προέρχεται από αρδευόμενα εδάφη.

Στην Κρήτη, η αρδευόμενη έκταση στη 10)ετία 1971 — 1981 αυξήθηκε κατά 115.100 στρ. με μέσο ρυθμό αύξησης 3,1ο)ο (χώρος 2,2ο)ο). Την προηγούμενη 10)ετία (1961—71), αυτή η αύξηση ήταν ακόμη μικρότερη, αλλά σε επίπεδο χώρας ήταν μεγαλύτερη απ' αυτήν της 10)ετίας 1971—81. Εκείνο όμως που έχει βαρύτητα είναι ότι αυτή η αύξηση της αρδευόμενης έκτασης στην Κρήτη πραγμα-

τοποιήθηκε κυρίως με ατομικές προσπάθειες (διευθέτηση μικροπηγών, ιδιωτικές γεωτρήσεις, αγωγούς μεταφοράς και άλλα μικροέργα). Αντίθετα, στα δημόσια έργα η μελέτη, κατασκευή, συντήρηση, χρηματοδότηση, απορρόφηση χρηματοδότησής τους κλπ, ήταν χαρακτηριστικά άνοισες για το χώρο της Κρήτης και καθυστέρησαν εξαιτίας και των ενδογενών αδυναμιών που υπήρχαν στο κύκλωμα προγραμματισμός — εκτέλεση και συντήρηση δημοσίων έργων. Αξίζει βέβαια να σημειωθεί πως η χρηματοδότηση και η απορρόφηση πιστώσεων για αρδευτικά έργα στην Κρήτη έχει αυξηθεί σημαντικά τα τελευταία χρόνια. Δυστυχώς όμως πολλές άλλες αδυναμίες συνεχίζονται, όπως η γραφειοκρατία, ο αποσυντονισμός, η έλλειψη εξειδικευμένου προσωπικού, κυρίως στις δημόσιες υπηρεσίες κλπ. Έτσι, η δημιουργία υποδομής αξιοποίησης και ορθολογικής διαχείρισης του νερού για γεωργικούς σκοπούς εξακολου-

θει να καθυστερεί, ανησυχικά, με αποτέλεσμα η γεωργική ανάπτυξη να βασιζέται κυρίως σε επιδοτήσεις, επιχορηγήσεις, προγράμματα ΕΟΚ, κλπ. Ακόμη και με τα την ολοκλήρωση των αρδευτικών έργων Μεσαράς (κυρίως της Γ' Ζώνης) του φράγματος Μπραμιανού μαζί με τα αρδευτικά δίκτυα διανομής, των αρδευτικών έργων της Δυτικής Κρήτης (ΟΡΔΥΚ) και άλλων μικρότερων έργων, υπολογίζεται ότι θ' αρδευτούν άλλα 100.000 στρ. γεωργικής γής και η αρδευόμενη μας έκταση θα είναι πολύ λιγότερη από το 1/4 του συνόλου της καλλιεργούμενης σήμερα στην υπόλοιπη χώρα και φυσικά πολύ λιγότερη απ' αυτήν που προϋποθέτει μια σωστά οργανωμένη, αυτοδύναμη γεωργική ανάπτυξη που θα στηρίζεται σε έργα υποδομής και καλά προγραμματισμένη υδατική πολιτική.

Εκτός όμως από τα σχετικά για τα αρδευτικά έργα θέματα, η σημερινή υδατική κρίση, που εκφράζεται με την ποστική και ποιοτική υποβάθμιση του νερού που εκμεταλλεύομαστε, την ενεργειακή στενότητα και το αυξανόμενο κόστος νερού, καθιστά επιτακτικά αναγκαία την εφαρμογή αποτελεσματικών προγραμμάτων διαχείρισης των πηγών νερού με στόχο τη μεγιστοποίηση της αποδοτικότητας και προστασίας τους.

(Συνεχίζεται)

Ο ΚΑΙΡΟΣ

Ύστερ' από τις ζέστες του Σεπτεμβρη ακολουθήσαν οι δροσιές του Οκτώβρη που κορυφώθηκαν με πολύ ικανοποιητική βροχή (κράτησε 24 ώρες). Δεν ήταν ευτυχώς δυνατή, οπότε θα προκαλούσε ζημιές. Άρχισε την Τετάρτη 16 του μήνα το βράδυ και κράτησε ως το βράδυ της Πέμπτης. Η διασπασμένη γή ποτίστηκε καλά και τα δέντρα που είχαν κλονιστεί από τη δίψα ζωντάνεψαν κι άλλαξαν χρώμα. Τα ελαιόδεντρα ξαναπήραν το σκούρο πράσινο χρώμα τους και πολλές ελπίδες δημιουργήθηκαν πως ο ελαιόκαρπος θα τραφεί και θα μεγαλώσει κανονικά.

Οι άλλες αγροτικές δουλειές γύρω από την καλλιέργεια της μπανάνας, του αγγουριού και της τομάτας συνεχίζονται με εντατικό ρυθμό.

Ευχή να επαναληφθεί σύντομα βροχόπτωση που μέχρι τώρα είναι 2,5 εκατοστά.

ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ

ΤΟΥ ΔΙΑΒΑΤΗ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Βιαννιτών της Αθήνας «Ο ΔΙΑΒΑΤΗΣ» οργανώνει συνέντευξη το Σάββατο 23 Νοεμβρίου στο κέντρο «ΕΡΩΦΙΛΗ» Σκοπευτηρίου 12, Καισαριανή (Φορμίωνος και Δαμάρεως). Καλεί τα μέλη και τους φίλους του «ΔΙΑΒΑΤΗ», όλους τους συνεπαρχιώτες να πάρουν μέρος.

Πληροφορίες τηλ. 36.42.648 και 36.08.574 όλα τ' απογεύματα.

ΨΗΦΙΣΜΑ

Το Δ.Σ. του Συλλόγου Βιαννιτών της Αθήνας, με το θάνατο του συνεπαρχιώτη Γιάννη Φουρναράκη, που ήταν από τα ιδρυτικά μέλη και πρώτος πρόεδρος του «Διαβάτη», και τελευταία επίτιμος πρόεδρος, σε ένδειξη ευγνωμοσύνης για τις πολλές δωρεές του στο Γυμνάσιο—Λύκειο και σε δημοτικά σχολεία της επαρχίας, σε άλλους φορείς και τους κατοίκους, αποφασίζει την κατάθεση 10.000 δρχ. στο Σύλλογο Γυναικών Βιάννου σε ενίσχυση της προσπάθειάς του για τη δημιουργία παιδικής χαράς, και να εκφράσει τα συλλυπητήρια του Συλλόγου στην οικογένειά του.